

Nr 126.

Av herr **Sandén m. fl.**, angående organisationen av infanteritrupp-förbandet i Karlstad m. m.

I det utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, som åberopades vid framläggandet av Kungl. Maj:ts proposition nr 314/1938 angående ändrad förläggningsplats för Värmlands flygflottilj m. m., berördes även den härmed sammanhängande betydelsefulla frågan om Värmlands regementes framtida organisation. Bl. a. anförde statsrådet och chefen för försvarsdepartementet följande: »Därest på sätt jag sålunda vill föreslå beslutet om förläggande av F 7 till Karlstad upphäves, uppställer sig omedelbart frågan om vilka konsekvenser ett sådant beslut kan eller bör medföra med avseende å användningen av de utrymmen i Värmlands regementes nuvarande etablissement, som avsetts skola övertagas av F 7. Det år 1936 fattade beslutet om Värmlands regementes nedskärande till en kår, Värmlands fältjägarkår, var som förut framhållits i viss mån betingat av att F 7 förutsattes skola förläggas till Karlstad. Om nu så icke kommer att ske, ligger det nära till hands att överväga, huruvida icke Värmlands regemente lämpligen borde bibehållas som ett infanteriregemente av normal storlek och minskningen till en kår i stället kunde utan motsvarande olägenheter ske med något annat infanteriregemente. Ett särskilt skäl härför utgör den omständigheten, att Karlstads stad kan förväntas komma att göra gällande vissa å tidigare överlåtelseavtal grundade anspråk på återbekommande av delar av det nuvarande övningsfältet, därest Värmlands regementes minskning till en kår genomföres. Ett regemente, som i stället vore tänkbart att reducera till en kår, är Livgrenadjärregementet, vars nuvarande etablissement i Linköping enligt försvarsbeslutet skall delvis övertagas av det till nyuppsättning beslutade Östgöta luftvärnsregemente. Att en sådan lösning — samtidigt som den medförde, att etablissementet i Karlstad bleve helt utnyttjat för sitt ändamål — skulle medföra vissa fördelar av bland annat ekonomisk art synes stå klart. Däremot tarvar frågan rätt ingående undersökningar rörande de föreliggande militära och organisatoriska betingelserna för en dylik lösning. Då dessa undersökningar ännu icke kunnat slutföras, är jag icke beredd att nu uttala någon bestämd mening rörande förevarande spörsmål. Frågan torde icke heller med nödvändighet behöva slutligen lösas förrän vid 1939 års riksdag.»

Åskande om truppförbandets bibehållande såsom normalregemente återfinnes emellertid icke i årets statsverksproposition, och i anledning härav vilja undertecknade — under hänvisning till departementschefens ovan citerade uttalande — erinra om att försvarskommissionens förslag att Värmlands regemente skulle indragas, respektive 1936 års riksdags beslut om dess minsk-

ning till en kår, betingades av att en flygflottilj och flygvapnets underofficersskola enligt riksdagens beslut förutsattes skola förläggas till Karlstad. Till förbilligande av dessas förläggning ville man frigöra kasernutrymme. Sedan de med varandra nära sammanhörande besluten om regementets minskning och flygförläggningen fattats och sedan Karlstads stad vidtagit omfattande åtgärder för markupplåtelsen, gåvo emellertid nya undersökningar vid handen, att det avsedda flygfältet i Karlstad var olämpligt. 1938 års riksdag fattade, i vad angår den berörda flygflottiljen och flygvapnets underofficersskola, nya beslut och annan förlägningsplats bestämdes. Man var då ganska ense om att konsekvensen fordrade, att det under felaktig förutsättning fattade beslutet beträffande Värmlands regementes minskning tillrättalades.

En snabb undersökning av med föregående beslut förknippade förhållanden bör verkställas och förslag i ärendet bör föreläggas nästa års riksdag. Lämpligt vore också att den alltjämt pågående nedskärningen av regementet avbrötes till dess detta nya förslag föreligger. Särskild hänsyn bör tagas till att antalet inskrivna vapenföra värnpliktiga inom inskrivningsområdet är väl så stort som medeltalet inom övriga inskrivningsområden, vilket framgår av följande siffror:

Inskrivningsområde	Medeltal inskrivna vapenföra värnpliktiga 1932—1936	Sannolikt antal 1950
I 1	3 599	2 812
I 3	2 002	1 348
I 4	2 226	1 770
I 5	1 955	1 629
I 6	2 085	1 804
I 7	1 952	1 520
I 8	1 979	1 468
I 9	1 650	1 352
I 10	1 815	1 314
I 11	2 761	2 321
I 12	2 441	1 917
I 13	1 679	1 137
I 14	1 491	1 226
I 15	2 177	1 780
I 16	2 173	1 685
I 17	2 323	1 937
I 18	362	331
I 19	1 501	1 755
I 20	1 494	1 541
I 21	1 607	1 461
I 22	1 987	1 630

Det bör även beaktas, att någon minskning av Värmlands regementes nuvarande rekryteringsområde med hänsyn till geografiska förhållanden o. s. v. icke lämpligen kan ske. 1812 och 1902 lades visserligen delar av östra Värmland under andra truppförband. Detta företogs emellertid, emedan regementet eljest skulle hava blivit för stort och närliggande truppförband för små. Att genom en ny överflyttning skapa ett sådant läge, att ett infanteriregemente av normal storlek icke kan uppsättas inom området, vore mindre lämpligt. Ett infanteritruppförband av sådan storlek, att det i ett eventuellt krig kan upptaga huvuddelen av områdets värnpliktiga och i fred kan omhänderhava dessas utbildning, synes oss motsvara tidens krav. Den infanterikår, som enligt 1936 års försvarsbeslut skall träda i Värmlands regementes ställe, håller dock i intetdera av dessa avseenden måttet. Befälskadrerna äro nu alltför hårt beskurna, och för att uppbringa det av kåren mobiliserade regementet till fältstyrka måste man antingen gripa ned i de äldsta årsklasserna, vilkas krigsduglighet ofrånkomligen är mindre än de yngres, eller ock taga i anspråk på annat håll utbildade. Dessa senare känna givetvis föga samhörighet med det för dem främmande truppförbandet samt hava, vad de till garnisonstjänst uttagna angår, icke erhållit fullständig infanteriutbildning — bl. a. icke vinterutbildning.

Icke ens de krav, som fredstjänsten uppställer vid en till 400 man begränsad linjekontingent, äro tillgodosedda. Granskas de för »Värmlands fältjägar-kår» fastställda aktiva befälskadrerna finner man, att de synpunkter, som av försvarskommissionen lagts till grund vid beräkningen av fredsbehovet för övriga infanteritruppförband, icke tillämpats beträffande denna kår. Utgår man från försvarskommissionens behovsberäkning, vilken av 1936 års riksdag i huvudsak godtagits och bör vara tillämplig även för en kår, kommer man till avsevärt högre siffror. Verkställda undersökningar visa, att de befälskadrer, som bestämts för »Värmlands fältjägar-kår», redan med hänsyn till tjänsten i fred avsevärt måste utökas. Under dessa förhållanden och med hänsyn tagen till andra omständigheter inställer sig frågan om icke förbandet återigen bör organiseras såsom ett infanteriregemente av normal storlek. Det bör beaktas, att kasernerna, som äro i ypperligt skick — från det s. k. sista byggnadsskedet — kunna till fullo utnyttjas och att övningsterrängen är med den bästa i landet. Platsens för anfall från luften undandragna läge, som ansågs vara av synnerligt värde för den avsedda flygförläggningen därstädes, är givetvis fördelaktigt även för ett infanteriregemente. Förbindelsernas sträckning skänker därjämte stor handlingsfrihet vid det mobiliserade regementets förflyttning i olika riktningar. Merkostnader för kårens utvidgning till ett normalregemente äro beräknade till kronor 339 529.

Slutligen bör också beaktas att, därest regementet icke bibehålles såsom infanteriregemente av normal storlek, kronan på grund av avfattningen av det kontrakt, som avslöts med Karlstads stad vid regementets kasernering, riskerar att förlora de ekonomiskt värdefulla och för övningar lämpliga

markområden, som staden tidigare upplåtit till militärt bruk. Hembygden förlorar i sin tur den inkomstkälla, som ett manstarkt infanteriregemente innebär i form av skatter, leveranser, hyror o. s. v. Staden vågar hoppas, att statsmakterna skola finna möjligheter att tillrättalägga besluten av 1936 och 1938 i enlighet med då gjorda uttalanden.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande erforderliga ändringar i den 1936 beslutade arméorganisationen för att infanteritruppförbandet i Karlstad skall kunna ingå i organisationen såsom regemente med samma organisation, vilken är bestämd för flertalet infanteritruppförband, samt för riksdagen framlägga på utredningen grundat förslag,

dels ock besluta att för kungl. Värmlands regemente för budgetåret 1938/39 fastställd stat i avvaktan på resultatet av ovan angivna utredning skall gälla jämväl för budgetåret 1939/40.

Stockholm den 23 januari 1939.

J. Sandén.

Gust. Björkman.

Gustaf Strömberg.

K. W. Bodin.

K. Schlyter.

J. Bergman.
